

Ієромонах Макарій (Дутка) – настоятель Свято-Успенської лаври, греко-католицького монастиря, який належить монахам-студитам. Отець Макарій (в миру Микола Дутка) – особливий монах. Він майстер спорту України з пауерліфтингу, а в 2017 році за версією Global Power Federation став чемпіоном у ваговій категорії до 75 кілограмів. Своїм власним прикладом отець показав, що гармонійне поєднання здорового способу життя – духовного та фізичного – є цілком сумісним.

Виріс отець Макарій у дуже побожній родині. Головний вплив на його виховання мала бабуся Анна, яка щонеділі ходила до храму і брала із собою й онуків. Так змалку прищепила любов до церкви та читання Святого письма. До спорту ж отця залучив його батько – кандидат у майстри спорту зі спринтерського бігу. “Церква і спорт – те, що я завжди любив, і те, що мені завжди вдавалося!” – говорить отець Макарій. І показує це своїм життям.

СВЯТОУСПЕНСЬКА ЛАВРА В УНЕВІ

Серед лісистих пагорбів Гологорського масиву, що на Львівщині, саме на межі Перемишлянського і Золочівського районів, за селом Унів стоїть стародавній монастир – Святоуспенська Унівська Лавра.

Тут, у центральній обителі студійського чернецтва, день у день моляться, працюють, здійснюючи монаший подвиг, близько тридцяти п’яти ченців.

Яка історія цієї монашої обителі?

Унівський монастир – один із найдавніших на Русі. Він має статус лаври, тобто великої («лаврос» у перекладі з грецької означає: широкий, велелюдний), а радше – важливої монашої спільноти. Втім тоді, коли про деякі святині навіть у часи атеїстично-комуністичної негоди говорили як про видатні історико-культурні пам’ятки, то про Унівську Лавру, яку нищили і плюндрували окупанти, знали лише деякі вірні катакомбної УГКЦ.

Перш ніж переповісти історію цієї обителі, зупинімося на назві, яку має і монастир, і село, на околиці якого він розташований.

Отож, щодо походження назви існують різні гадки. Ймовірно вона походить від давнього слов’янського слова «ун» – добрий, гарний, кращий. Назва ця могла виникнути від назви потоку, джерела, бо у самому селі зливаються два потічки: Унівець і Добрий. Отож, мабуть, слову «ун» Унів завдячує свою назву.

Початки монашого життя

Коли ж з’явилося саме монаше життя на цих теренах? Археологічні розкопки, які від 1998 р. проводили фахівці, дають підставу стверджувати, що існування монашого життя на самій Чернечій горі в Уневі припадає на XI – XII ст. Натомість заснування монастиря біля підніжжя Чернечої гори датоване XIV ст. Як оповідає традиція, лицар Олександр Ванько Лагодовський, що довгі роки нездужав на ноги, побачив уві сні Матір Божу, яка сказала йому: «Ідъ звідси на схід сонця, там знайдеш у глибокому ярі криницю. А коли водою з тієї криниці обмиєш ноги, то одужаєш!» Виконавши цю пораду, лицар одужав. На знак подяки за зцілення Лагодовський дав обітницю спорудити на цьому місці храм у честь Богородиці. Згодом до чудесного джерела почали приходити хворі, незрячі, шукаючи оздоровлення. А Лагодовський, спорудивши храм Успення Пресвятої Богородиці, побудував ще й монастир і спровадив до нього ченців. Ймовірно, на той час, коли Лагодовський віднайшов цілюще джерело, давній монастир був зруйнований і спустошений.

Протягом XV–XVI ст. Лагодовські опікувалися обителлю, а надгробок одного з них – Олександра Ванька Лагодовського – зберігався у монастирському храмі аж до 1953 р.

Розбудова обителі

На зламі XVI – XVII ст. Унівська обитель провадила звичне монаше життя й архимандрія (статус головного, матірнього монастиря для галицьких

та волинських обителів, який Унівський монастир отримав 1542 року) ставала одним із культурно-просвітницьких центрів. Так, уже в 1606 р. в Унівській Лаврі архимандрит Ісая спробував організувати друкарню. Мабуть, для праці в ній запросили з Афону відомого монаха Йоана Вишенського. А ще поповнили і розширили монастирську бібліотеку.

Для вдосконалення чернечого життя у 1601 р. до Унева запросили Єзекиїла Княгиницького – ченця, який щойно повернувся з Афону. Прийнявши в Уневі схиму з іменем Йов, він одразу розпочав інтенсивно впроваджувати реформи. Опісля він заснував скит у Карпатах поблизу села Манява. Проте Княгиницький не поривав зв'язків з Унівським монастирем та часто навідувався сюди до чудотворної ікони Пресвятої Богородиці.

Починаючи від 30-х років XVII ст., Унівська обитель переживала не найкращі часи. Мабуть, уперше після татарських набігів ченці, рятуючись від голоду, звернулися по допомогу до добрих людей. У цьому багато їм допоміг шляхтич Олександр Шептицький. Саме відтоді давній рід Шептицьких почав відігравати значну роль у житті монастиря.

1668 р. архимандритом Унівської обителі став Варлаам Шептицький, який розпочав відбудовувати монастир, знову перетворивши його на

оборонну твердиню. Тоді ж відновила роботу унівська типографія, куди архимандрит запросив до праці колишнього друкаря Львівського Ставропігійного братства Дмитра Кульчицького. А вже через рік вийшла друком перша книга «Вик-

ладь о Церкви святой». Загалом за тридцять років існування друкарні побачило світ 28 найменувань видань релігійного змісту.

Достеменно не знаємо, скільки ченців на той час жило у монастирі, проте можемо припустити, що їх значно побільшало.

1700 р. архимандрит Варлаам Шептицький оголосив відновлення єдності з Римським престолом. Обитель тим часом жила звичним чернечим життям. У 1710 р. Київський митрополит висвятив Варлаама Шептицького на Львівського єпископа. На час смерті Варлаама, 1715 р., Унівський монастир був потужною обительлю.

Ще у 1713 р. архимандритом монастиря стає Атанасій Шептицький. За час його архимандритства наново розписали монастирський храм Успення Богородиці, а в 1730 р. встановили новий іконостас.

Монастир зажив слави великого прочанського центру, куди особливо на храмовий празник з'їжджалися тисячі паломників. Цьому сприяла коронація чудотворної Унівської ікони Богородиці, яку здійснив Атанасій уже як митрополит Київський і всієї Руси (з 1729 р.).

«Йосифінська реформа». Монастир у час закриття

Невдовзі австрійська влада спрямувала свою діяльність на ліквідацію частини монастирів. Унаслідок «Йосифінської реформи», у квітні 1790 р. старовинний Унівський монастир, який пережив татарські набіги, польсько-козацьку війну та інші негоди, внаслідок послідовної політики імператорського уряду закрили. Монастирську бібліотеку

перевезли до Бучацького монастиря, а збірку стародруків та рукописів – до новоствореного на базі колишньої Єзуїтської колегії Львівського університету.

У 1806 р. імператор Франц І наказав передати колишній монастир Львівській митрополії. Але лише у 1818 р. колишню обитель, разом зі селами Унів та Якторів, остаточно передали у розпорядження тодішнього митрополита Михаїла Левицького, який спершу облаштував тут свою літню резиденцію, а згодом осів в Уневі. Тоді ж ансамбль монастиря зазнав деяких змін. Зокрема розсунули вали та засипали рови, які вже втратили своє оборонне призначення. З південного боку добудували митрополичі палати, де замешкав владика. Саме тут старенький митрополит Михаїл приймав папського посланця, який привіз йому відзнаки кардинальської гідності.

Унівська Лавра та відродження Студійського чернецтва

Монашество може переживати нелегкі часи, різні випробування, проте воно є завжди актуальним, бо, за словами Івана Павла II, «богопосвячене життя перебуває у самому серці Церкви» і «є невід'ємною частиною її життя». Отож, завжди будуть люди, які не забуватимуть «про найвище покликання – завжди перебувати з Господом».

Відродження давнього чернецтва у дусі традицій святих Отців розпочалося в Галичині наприкінці XIX ст.

Першою ластівкою віднови східного чернецтва стала спільнота юнаків, що зібралася, аби жити

однією християнською родиною, згідно з євангельськими радами. Ця громада оселилася на фільварку василіянського чину біля Христинополя (нині Червоноград). Духовним отцем цієї спільноти був ерм. Андрей Шептицький, майбутній митрополит галицький.

Попри труднощі молоді кандидати були надзвичайно ревні у своєму покликанні. Вже 1899 р. перші три кандидати отримали чернечий одяг. Відтоді брати, згідно зі східною чернечою традицією, почали відпускати бороди.

1904 р. Митрополит передав новій монашій громаді посілости у Скнилові, що біля Львова. Протягом року владику Андрей не підтримував спільноту матеріально, ані не втручався в устрій їхнього життя, випробовуючи молоді покликання. Так Митрополит переконався, що Господь благословив його задум, бо ж брати не полишили спільноти, попри те, що життя протягом цього року було вкрай важким. Тепер Митрополит з батьківською любов'ю допомагав молодим монахам.

30 жовтня 1906 р. єрархи нашої Церкви затвердили «Типікон лаври преп. Антонія Печерського», який уклав Митрополит Андрей. 24 листопада того ж року, у день пам'яті преподобного Теодора Студита, було канонічно засновано Лавру. Тоді ж уперше прийняли схиму кілька монахів. Жила новостворена спільнота строго й аскетично, втім охочих практикувати таке життя ставало щоразу більше.

Недовзі з'явилися інші дочірні обителі. Зокрема 1909 р. у Львові постав монастир св. свщмч. Йосафата, який отримав назву «Студіон». Завданням цього монастиря стало ґрунтовне дослідження східного богослов'я та духовності.

Але всім починанням перешкодила I Світова війна, яка спалахнула у 1914 р. Лавру у Скнилові спалили. 1919 року з благословення Львівського митрополита брати перебралися до Унева, якому судилося стати колискою і центром студійського чернецтва в УГКЦ.

1923 року Митрополит Андрей отримав від Апостольського Престолу декрет, який заохочував студійських іноків дотримуватися в богослуженнях та у монашому благочесті східної традиції, усуваючи всі зміни, що закралися з плином часу. Так, оселившись в Уневі, монахи отримали всі умови для того, щоб стати тією закваскою, яка мала повертати чернецтво і Церкву до джерел християнського Сходу.

Лавра – матірня обитель студійських ченців

Відродження чернечого життя за східною традицією давалося нелегко, та попри це настав час, коли студійське монашество стало оазою не лише духовності, а також культури і просвітництва для нашого народу. В Унівській Лаврі формується бібліотека та налагоджується видання духовної літератури. У 1935 р. починає виходити у світ часопис для монахів «Ясна путь», а через рік – «Промінчик сонця любови» – видання для мирян.

Неабияка заслуга студійських монахів у віднові і збереженні традицій українсько-візантійського сакрального мистецтва. Так, у 1937 р. знову почала діяти іконописна школа Студіону. Найважливішою роботою, яку здійснили унівські іконописці протягом 1935–1936 рр., був розпис монастирського храму Успення Пресвятої Богородиці та стін монастиря.

Під вправним керівництвом ігумена – о. Климентія Шептицького – налагодилося господарське життя Лаври: відкрили млини, кузню, фарбарню, гарбарню, столярську, кравецьку, шевську, слюсарську і бляхарську майстерні. Усюди трудилися самі брати. Окрім цього, Унівська Лавра провадила сирітський притулок, у якому діти здобували освіту і навчалися різних ремесел. Матеріальній підтримці сиротиниць завдячував владиці Андрею. Не нехтував монастир потребами села: збудована стараннями одного з лаврських еромонахів, тут постала читальня «Просвіти». Відновлюючи прадавні традиції, Лавра знову стає паломницьким центром.

Блаженні преподобномученики

Студійське чернецтво дало Українській Греко-Католицькій Церкві у XX ст. двох новомучеників: Леонтія і Климентія, яких Святіший Отець Іван Павло II під час візиту в Україну 2001 року проголосив блаженними.

Екзарх Леонтій

Леонтій (Леонід) Фьодоров, майбутній екзарх греко-католиків у Росії, народився у 1879 р. у Санкт-Петербурзі. ґрунтовна богословська освіта, яку отримав Леонід, переконала його у потребі воз'єднання із Вселенською Церквою. Знайомство з Митрополитом Андреем, який став його духовним отцем, мало неабиякий вплив на духовну біографію Леоніда. Отримавши єрейські свячення,

він 1912 р. вступає до студійського монастиря у Боснії. Після повернення в Росію на нього чекає арешт і заслання у Сибір. Відбувши покарання, у 1917 році о. Леонтій очолює Греко-Католицьку Церкву в Росії. Незабаром отця знову арештовують, і він зазнає поневірянь по російських в'язницях. Зрештою помирає як мученик за віру у 1935 р. Духовна зрілість о. Леонтія привела його до мучеництва та святості. Екзарх став першим мучеником серед ченців студійського уставу.

Архимандрит Климентій

Архимандрит Климентій (Казимир-Марія граф Шептицький), молодший брат Митрополита Андрея. Майже сорок років він був монахом, а понад тридцять – настоятелем та ігуменом, отож, його вплив на розвиток студійського чернецтва був вагомим.

1915 р. Климентій Шептицький стає священником, згодом – ігуменом. Господь покликав його нести тягар проводу студійських монастирів протягом нелегкого часу як міжвоєнних, так і воєнних лихоліть. І отець гідно виконував це служіння аж до свого арешту.

Отець Климентій був високоосвіченою, ґрунтованою та шляхетною особою. Будучи ігуменом, а від 1944 року архимандритом монастиря, він розвивав різноманітні ділянки життя Лаври. Свщмч. Климентій засновував нові монастирі; завдяки його старанням число ченців постійно зростало. А найосновнішою його рисою було батьківське ставлення до кожного з братів, заці-

кавленість їхніми потребами і небайдужість до їх духовних проблем.

1947 р. о. Климентія заарештували. В його особистій справі зберігаються документи, які засвідчують його героїчну вірність Христові. Віра і відданість отця Церкві залишалися непохитними. Всі випробування: шантаж, залякування, переведення з одного місця ув'язнення в інше о. Климентій переносив як справжній Христовий воїн.

Після оголошення вироку архимандрита відправили до Москви, опісля – у Володимирську в'язницю, де він закінчив своє життя 1951 р. як мученик та ісповідник віри. Так, о. Климентій реалізував свій заклик, якийсь колись звернув до братів: монах може мати лише одну життєву мету – нести за Ісусом хрест і здобувати святість.

Студійська Лавра за часів радянської і нацистської окупацій

Митрополит Андрей уже від 1930 р. передбачав переслідування Української Греко-Католицької Церкви, які не забарилися. «Перші совети» 1939 р., як називали цю дворічну радянську окупацію, ще не вдавалися до масових карально-репресивних заходів. Але новий уряд відразу розпорядився, щоб Лавру покинули всі молоді монахи, які становили більшість. Отож, до листопада у монастирі залишилося лише декілька священиків та старших схимонахів. А потім радянські чиновники взялися за економічну базу обителі: за лічені місяці влада

зруйнувала потужне господарство Лаври; націоналізувала монастирські угіддя, пасовища та ліси. Монастир опинився на межі виживання.

Таким чином, за цей короткий час першої радянської окупації влада робила все можливе, аби монастир сам розпався чи принаймні став домом, у якому доживатимуть віку старці. Життя обителі ще на кілька років продовжив прихід німецьких окупантів.

Із приходом фашистів 1941 р. монаше життя у Лаврі частково відновилося, бо нові «господарі» не дуже втручалися у внутрішнє життя обителі. Лавра знову отримала ті приміщення (зокрема, гарбарню та господарські споруди), які радянська влада перетворила на промкомбінат. До Унева повернулася частина монахів, яких прогнали комуністи. Загалом на початку 1944 року у Лаврі було 23 єромонахи, 7 єродияконів та 76 монахів.

Як усе населення Галичини, за різних окупаційних режимів монахи Унівської Лаври переживали нелегкі часи, але попри це ченці не могли відсторонитися від страждань людей, що були поруч. Монахи переховували євреїв, яких винищували нацисти. Протягом війни стараннями студійських ченців врятовано життя численних єврейських дітей, з яких пізніше вийшли видатні постаті світової історії: Адам Даніель Ротфельд, міністр закордонних справ Польщі, Курт Левін, американський економіст, доктор Давид Кагане та інші.

Ченці Унівської Лаври не були байдужі до національно-визвольного руху (ОУН, а згодом –

УПА). Не можна не згадати і про духовну опіку, яку ченці надавали повстанцям.

Унівський монастир після II Світової війни: початок випробувань

Коли у липні – жовтні 1944 р. радянські війська вдруге прийшли у Західну Україну, а у листопаді 1944 р. відійшов у вічність Митрополит Андрей, над Українською Греко-Католицькою Церквою нависла загроза ліквідації. Всі розуміли: наблизилися переслідування.

Уже з 1944 р. радянська влада націоналізувала все майно Унівської Лаври. Після Львівського псевдособору 1946 р., на якому було проголошено фактичну ліквідацію УГКЦ, регулярне монаше життя у Лаврі починає занепадати. Тут проживають лише кволі та старі ченці, а згодом у приміщеннях Лаври діє інтернат для психічно неповносправних жінок.

Відразу розпочалися жорстокі розправи серед місцевого населення. Під приводом антирадянської діяльності нова влада взялася винищувати й чернецтво УГКЦ. Так, у 40-х роках ХХ ст. кількох ченців заарештували і вислали на заслання. 1947 р. заарештували в Уневі й 78-літнього архимандрита Климентія, а в приміщеннях Лаври облаштували психоневрологічний інтернат. Таким чином, до середини 50-х років радянська влада

практично зруйнувала монастир: конфіскувала або знищила всі цінні речі, що зберігалися у монастирі, спалила бібліотеку, осквернила храм. Збереглися лише деякі церковні цінності, що їх переховували унівчани. Щоб затерти навіть згадки про славний колись монастир, назву села Унів перейменували на Міжгір'я. Здавалося, пам'ять про монастир кане у лету.

Лавра після закриття

Але монастир, який формально ліквідувала та зруйнувала комуністична влада, підпільно провадив своє чернече і молитовне життя. Деякі хворі чи старенькі монахи залишилися проживати тут, уже як мешканці дому інвалідів. Вони поралися по господарству, дбали про монаший цвинтар на Чернечій горі і як могли намагалися дотримати молитовне правило. Інколи до колишньої Лаври таємно приїжджали окремі еромонахи і служили літургії. У сусідніх Перемишлянах проживав еромонах Юрій Макар, майбутній архимандрит підпільної Лаври, який іноді таємно навідувався до Унева. Він потайки вночі відправляв Служби Божі. У Львові постійно мешкав архимандрит, владика Никанор Дейнега. Він усіляко старався зберегти дух спільноти серед розсіяних монахів.

Живучи у таких умовах нової соціалістичної дійсності, все ж не забували про свою Унівську обитель і ті ченці, що виїхали за кордон чи про-

живали у різних містах Галичини по кілька осіб у приватних або державних помешканнях.

Серед студійських монахів, що жили за часів підпілля УГКЦ, непересічною особою був еромонах Герман Будзінський. Цей освічений і ерудований чернець, що відбув кілька арештів і ув'язнень, був одним із найвідважніших захисників зневажуваної Церкви. Сьогодні ще багато хто з ченців і мирян згадують священнику ревність о. Будзінського в часи переслідування.

Особливою є також постать еромонаха Володимира (Василя Вороновського), який проніс крізь своє життя тягар підпільного священника. Зазнавши переслідувань і арештів, він чудом уникнув ув'язнення. Донедавна цей відданий молитві старець збирав на богослуженнях тисячі вірних, випрошуючи для них у Господа дару зцілення від недуг.

Воскресення обителі

Кінець 80-х початок 90-х років ХХ ст. приніс Україні й Українській Греко-Католицькій Церкві свободу. Попри активний опір влади, розпочалася нелегка боротьба за повернення ченцям монастирського храму Успення Пресвятої Богородиці. 1991 р. повернули церкву і три келії. Отож, у навечір'я Різдва в монастирському храмі ченці відслужили першу Божественну літургію. Невдовзі районна влада була змушена повернути монастиреві всі приміщення та частину колись націоналізованих земель. Урешті-решт давню обитель повернули їй законним власникам, і після тривалої перерви у стінах славного монастиря знову завирувало чернече життя. Інтернат, що діяв у приміщеннях Лаври, остаточно закрили у 1993 році. Відразу розпочалися ремонтно-відновлювальні роботи, котрі очолив о. ігумен Севастіян Дмитрух.

Кількість ченців в Унівській Лаврі зростала, бо сюди вступали нові кандидати, а також поверталися ті монахи, які пережили підпілля і мешкали у катакомбних монастирях. Отож, з часу переслідувань залишилося ще близько двад-

цяти ченців, що отримали постриг перед війною.

1993 р. в Уневі почав діяти новіціат, під опікою братів відкрили сиротинець для хлопчиків, який діяв до 2004 року. Значну увагу ченці Лаври приділяли літургійному молитовному правилу – богослуженням.

Дорога монашого покликання

Нині так само, як і в часи відновлення студійського монашества у Галичині, умови і вимоги до життя монаха залишилися незмінні. Отож, кожна особа, що хоче стати членом монашої студійської спільноти, метою свого життя має обрати святість. А святість людина здобуває тоді, коли шукає Бога і, віднайшовши Його, тісно поєднується з Ним.

Святі Отці здобували святість у своєму щоденному житті, яке ґрунтувалося на двох основних засадах: молитві й аскезі. Намагаючись успадкувати їхній досвід осягнення святості, сьогоднішні монахи поділяють добу на три рівні частини, присвячуючи кожна з них молитві, праці та відпочинку. Найважливішою у монастирі є спільна молитва – це богослуження у храмі, які впродовж доби відправляють у певному порядку: вечірня, повечер'я, північна, утрєня, часи і Божественна літургія. Згідно з давньою традицією, богослуження у студійських монастирях основним чином відбуваються церковнослов'янською мовою.

Людина, яка ступила на чернечий шлях, проходить певні щаблі впровадження у монаше життя для того, аби поступово щораз більше пізнавати особливість та глибину чернечого покликання. Тому, той, хто бажає стати монахом на початку проходить шість місяців проби. Упродовж цього часу він може ближче ознайомитися з життям монастиря та пройнятися духом монашої спільноти. Початківців, які вчать жити в цілковитому послуші, чистоті й убозстві, називають послушниками.

Після успішного випробування послушник отримує перший постриг і стає архарієм, тобто

початківцем монашого життя. Він зодягається у чорний підрясник. Підрясник, що його отримує новопострижений, є символом смирення та вмирання для світу. Через один рік зодягається у рясу і камилавку. Таким чином він стає рясофором. Відтоді щороку впродовж трьох наступних років чернець відновлює дані обіти.

Наступний етап – рясофорного монаха допускають до прийняття малої схими. У малій схимі чернець отримує нове ім'я. Воно знаменує початок нового життя, а саму малу схиму ще називають другим хрещенням – народженням для Божого Царства.

Останній, найвищий ступінь монашества, – прийняття великої схими. Великосхимник знову приймає нове ім'я, що знаменує народження для повнішого життя у Бозі. Великосхимник стає свідченням готовності до постійної боротьби з усім, що стає на заваді його цілковитой злуки з Богом. Тож, внутрішнє життя монаха студійського уставу, яке минає у постійному прагненні до святості, стає для світу свідченням ангельського життя, об'явленням дійсності Божого Царства.

Служіння Унівського монастиря сьогодні

Цілковито присвячуючи своє життя Богові, монах водночас стає відкритим до потреб світу, аби щедро ділитися тими дарами, якими обдарував його Господь. Тому Лавра є паломницьким центром, де вірні можуть взяти участь у богослужіннях та приступити до Таїнства Покаяння.

Праця на господарстві задля самозабезпечення спільноти унівських ченців є вже традиційною засадою утримання монастиря. Так, Унівська Лавра посідає 40 га землі, з них 20 га – орної. Окрім городини, монахи вирощують жито і пшеницю, забезпечуючи монастир хлібом, який випікають упродовж усього року. Унівські брати також доглядають сад, трудяться на пасіці і на власній фермі. У Лаврі діє майстерня з виготовлення свічок, кадильного ладану та вугілля.

Одним із видів служінь студитів є пастирська опіка. В Унівській Лаврі є реколекційний будинок, в якому ченці проводять реколекції для чернецтва, священників, молоді, родин, різних релігійних спільнот.

Лавра бере участь у здійсненні різних міжнародних навчальних програм. Так, з 1995 року діє Літня богословська школа, яку організовує в Уневі Український Католицький Університет у співпраці з Інститутом східнохристиянських студій ім. А. Шептицького Університету св. Павла в Оттаві. Метою проведення цієї школи є вивчення богослов'я, яке відбувається в органічному духовному й молитовному середовищі монастиря. З 2005 року в Унівській Лаврі проходить Літня

регентсько-дяківська школа, до програми якої входять музичні та літургійно-богословські студії. Цю програму зініціював Інститут Літургії УКУ з метою покращення і вдосконалення літургійного співу. Восени 2009 року в Лаврі розпочала діяльність «Школа духовності», яку провадять єромонахи і брати студійських монастирів. Метою цієї школи є поглиблення духовного життя та здобуття богословських знань.

Унікальність усіх навчальних програм, які діють в Унівській Лаврі, полягає у тому, що студії відбуваються безпосередньо у монастирі, а учасниками шкіл можуть бути вірні і монахи різних християнських конфесій та віросповідань.

В Унівській Лаврі ченці займаються іконописом. Триває праця над створенням архіву монастиря та музею.

Стараннями монахів розпочато беатифікаційні процеси двох великих подвижників з Дори з часів підпілля УГКЦ: єромонаха Мирона Деренюка (+1976) та схиєромонаха Павла (Порфирія) Чучмана (+2001). Ці старці, будучи ісповідниками віри, впродовж усього атеїстичного лихоліття жертвно служили Богові та ближнім, а нині за їхнім молитовним заступництвом люди досвідчують Божу любов і милосердя.

Ченці Унівської обителі також духовно опікуються прочанами, які чисельно прибувають у неділі і свята, а також на великі празники Святоуспенської Лаври – празник Унівської чудотворної ікони Пресвятої Богородиці (третя неділя травня) та празник Успення Пресвятої Богородиці. Святині Лаври – чудотворне джерело, Унівська чудотворна ікона Пресвятої Богородиці, частинка Чесного Животворящего Хреста Господнього та мощі святих, копія Туринської плащаниці, Чернеча гора, де поховано багато ченців, які свято пройшли свій подвижницький, ісповідницький, шлях... А поряд із цими вже віддавна відомими святинями у Лаврі є інші святині. Це – самі монахи, які своєю молитвою і щоденною працею самі стали живими каменями Святоуспенської Лаври в Уневі.

Замість закінчення

Упродовж усієї нелегкої історії Лаври ця монаша обитель завжди була особливим місцем Божої благодаті, подвижництва і святості. Нині Унівська Лавра із статусом Ставропігійного монастиря¹ – одна з духовних фортець, куди звідусіль приїждять паломники, аби серед молитовного співу та особливої тиші відновити і зміцнити свої душі для плекання Божого Царства вже тут і тепер.

¹ Ставропігійний монастир – монастир, що підпорядкований безпосередньо Патріархові.